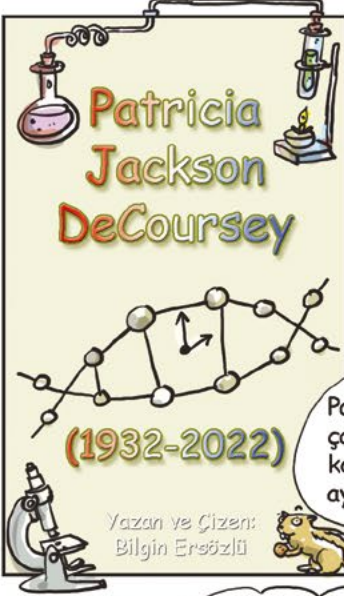

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİM İNSANI ÖYKÜLERİ"

1943 yazında ABD'nin Wisconsin eyaletinin Kanada sınırına yakın bir bölgesindeyiz. Doğa hayranı anne ve babasıyla birlikte gün boyu ormanda doluşan Patricia, pek çok yabancı hayvan gözlemleme fırsatı bulunduğu için hâliinden çok memnun.

Güneş iki saate batacak. Artık kamp yerimizi belirlemeliyiz. Şu açıklık çadır kurmak için uygun gibi, ne dersiniz?

Güzel. Az önce bir dere geçmiştik. Suya erişmek de kolay olur. Sence Pat?

Bence harika!

Patricia, geceyi ormanda bir çadırda geçirmekten korkmuyor mu? Ya bir ayı gelirse?

Belli ki annesiyle babası bölgeyi tanıyor, öyle bir olasılık çok çok düşük olsa gerek.

Bakayım bugün gözlem defterine neler eklemişsin kızım... Oo! Yedi ağaçkakan, iki ev çıtkuşu... Kızılgerdanlar, kaya güvercinleri... Göldeki mavi balıklıl ve yeşilbaş sürüsü... Çizgili sincaplar, kızıl sincaplar, gelincikler...

Nasıl biz insanların evi varsa sayısız türde canlının evi de kırlar, dağlar, ormanlar, göller... Onların evine misafir olunca tabii ki sayfalar çabucak dolmuş Pat. Yarın kente döndüğümüzde sana yeni bir defter alalım.

Sağ ol anneciğim. Belki yatmadan azıcık gece gözlemi de yaparız diye son sayfayı ayırmıştım.

Sadece kuşları ve memelileri not ederek iyi yapmış Patricia.

Evet, işin içine böceklerle sürüngenleri de katmış olsaydı...

...sırt çantasında koca bir gözlem defterinden başka şey taşımaya yer kalmazdı!

Ha ha ha!

Yatmadan önce fenerlerini yakıp kamp yaptıkları açıklığı çevreleyen ağaçlara doğru tutarlar.

Bakın, bakın! Şu dala koca bir baykuş kondu! Gözleriyle çevreyi tarıyor.

Yeni uyanmış ve açılmış olmalı. Kendine av arıyor.

Çok sessiz. Ne bir kanat çırpışı duydum ne dal çıtırtısı. Bu karanlık ve sessiz ortamda böyle kendini belli etmeden gezebildiğine göre, genellikle gündüzleri uyuyup geceleri etkin olan "gececil" canlılardan demek ki.

Peynirciğim, ben bu baykuşun bakışını hiç beğenmedim. Ne olur ne olmaz, şu çalıların altına saklanalım ve sabaha kadar hareket etmeyelim, derim.

Ha ha ha! Haklısın Simitçiğim. Bizi gözüne kestirmeden geceyi atlatırsak iyi olacak.

Çocukluğunu doğayla iç içe, insan etkisiyle bozulmamış, sessiz sakin bir çevrede geçirdi. Bu süre boyunca sayısız bitki ve hayvan türünü tanıma, yaşam süreçlerini ve davranışlarını gözlemleme olanağı buldu. Bir süre sonra ailesiyle birlikte bambaşka bir ortama, gökdelenlerle dolu dev bir kent olan New York'a taşındı. Ancak orada da doğayla olan ilişkisini sürdürmenin yollarını buluyor, çocukken edindiği gözlem yapma alışkanlığını sürdürüyordu...

Lisedeyken hafta sonları bisikletiyle gittiği parklarda ve ormanlarda karşılaştığı canlılarla ilgili düzenli notlar almayı kendine iş edinmişti. Gözlemleri çoğaldıkça bu uğraşı bir projeye dönüştü.

Tepeli guguklar yine geçen haftaki gibi, dakikalardır karşılıklı ötüyor. Bakayım... Evet, daha önce de tam bu saatlerde buradalarmış. Sanki randevulaşmış gibiler. İlginç... Hemen haritamaya gözlem yerini ve zamanını işaretleyeyim.

Eh, daha bu yaşta gözlemlerini neredeyse bilimsel veriye dönüştürmeye başladığına göre...

...artık Patricia bilim insanı olma yoluna girdi diyebiliriz.

Bu projeye ülke çapında düzenlenen bir bilim yetenek yarışmasına katılıp derece alan Patricia'daki cevher pek çok üniversite yönetiminin dikkatini çekti.

Bir davet mektubu daha. Yaşasın! Sanırım istediğim üniversitede, istediğim bölümde, hem de burslu okuyabileceğim!

Hayırlı olsun Patricia.

Tebrik ederiz.

Ekoloji alanında akademik bir kariyer yapmaya karar veren Patricia, büyük kentlerde biyoloji okudu. Ardından hayvan bilimi ve biyokimyada uzmanlaştı.

Afedersiniz, sevebilir miyim? Hayvanları çok özledim de.

Buyrun. Bir şey yapmaz.

Patricia'nın doğadan, hayvanlardan uzak kalamayacağı baştan belliydi zaten.

Neyse ki kendine uygun bir iş seçti.

Bir süre ülkesindeki ve Avrupa'daki üniversitelerde farklı projelere katıldıktan sonra o güne dek üzerinde yeterince çalışılmamış bir alana, kronobiyojije yöneldi.

Evet, sincabımız cevizlerini yedi, karnı tok...

Uykuya dalmadan önce vücut sıcaklığı ve kalp atışı değerleri ölçüldü, hepsi normal...

Şimdi olağan uyku sırasında olağan dışı ses uyarılarına vereceği tepkileri kamerayla kaydediyoruz...

Çizgili sincapların doğadaki avcılarında gelincik seslerini içeren kasedi teybe koyuyorum...

Evet. Kronobiyojide canlıların belirli zamanlarda, örneğin günün belirli saatlerinde belirli davranışlar sergilemesini sağlayan biyolojik düzeneği, bir anlamda kendi iç saatlerini inceleyen bilim dalı.

Bazen kontrollü laboratuvar koşullarında, çoğunlukla da canlıların doğal yaşam ortamlarında yıllarca çalıştı.

Acaba kovuklarının önüne astığım ışık geçirmez perde sayesinde bu saate kadar uyudular mı, yoksa karanlığa karşın normal saatlerinde uyanıp günlük rutinlerine başladılar mı? Neredeyse öğle olacak. Kahvaltılarını yaptılar mı?

Heey, uykucular, hadi kalkın!

Bakalım.

Anlaşıldı. Patricia ablanın sincapları şöyle rahat bir uykuya hasret kalmış. Peki ne işe yaramış bu?

Patricia DeCoursey'in kronobiyojideki araştırmaları, vardiyalı çalışan meslek gruplarının; uyku sorunu yaşayan insanların; uzun uçak yolculuğu sonrasında saat farkı yorgunluğu yaşayanların sıkıntılarının azaltılması gibi konularda yapılan çalışmalara katkı sağladı.

Eh, boşuna uykusuz kalmamış sincaplar. Tamam o zaman.

Ha ha ha!